

sedan den stora frågan om tull å spannmål fallit, borde särskildt gynna och uppmuntra hvitbetssockertillverkningen. För vår del skulle vi vid denna utgång icke ånyo upptaga förslaget, om det icke vore allmänt bekant, att frågan om tull å spannmål och andra jordbruksalster kommer att ånyo väckas och denna gång möjligen vinner större framgång än vid sistlidet års riksdag. Vid sådant förhållande akta vi icke för otillständigt att ånyo upptaga vår motion om undanrödjande af det hinder, gällande beskattning lägger för hvitbetssockertillverkning inom riket, med det tillägg likväl, att, om ej denna beskattning anses böra helt och hållet upphävas, den åtminstone må lindras och nedsättas.

Vi föreslå derfor vördsammast,

att Riksdagen må besluta, det hvitbetssockertillverkningsafgiften upphäves eller, om ej detta bifalles, nedsättes till hälften af det belopp, hvarmed den nu utgår.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 28 januari 1887.

Nils Persson.

M. Dahn.

Jöns Bengtsson.

N:o 151.

Af herr **N. Persson** i Vadensjö, om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändringar i legostadgan den 23 november 1833.

Vid antagandet af tjenstehjon är det naturligtvis högeligen af vigt att erhålla pålitligt besked om huru personen i fråga uppfört och skött sig, der han eller hon förut tjenat. Gällande nådiga legostadga af den 23 november 1833 föreskrifver ock derfor, att tjenstehjon vid städsel skall

förevisa orlofssedel, utfärdad af nästföregående husbonde och innehållande: 1:o) tjenstehjonets namn samt ort och ställe der det tjenat, 2:o) huru länge det varit i husbondens tjenst, 3:o) tjenstehjonets frejd, hvarvid om dess nykterhet särskildt yttrande bör afgifvas, 4:o) huru det sin tjenst bestridt, 5:o) hvad slöjd och annat arbete det dessutom kan förrätta, och 6:o) intygande om hjonets ledighet att amman tjenst antaga. Hvad utförlighet beträffar lär ej mera kunna skäligen begäras, men tyvärr råder, som bekant, allmän klagan öfver, att fastän legostadsgän uttryckligen inskarper, det husbonde vid utfärdande af orlofssedel och afskedsbetyg är pligtig att noga följa sanning och rättvisa, samt husbonde, hvilken uti ifrågavarande hänseende uppgifver hvad han vet osant vara och deraf amman vilseledas eller skadas kan, enligt strafflagens 22 kapitel 17 § gör sig saker till böter intill högst 100 kronor, orlofssedels uppgifter i allmänhet äro föga tillförlitliga. En och amman husbonde är för sträng och fordrande; vida flere låta af medlidande eller andra bevekelsegrunder förleda sig att åt en tjenare, som man snart blir af med, ja kanske stundom just för att lättare blifva honom eller henne qvitt, gifva bättre vitsord, än vederbörande rätteligen förtjenar. Att råda full bot för dylikt oskick, lär knappast vara möjligt, men nog synes det antagligt, att om uppgifterna, i stället för att meddelas å ett löst pappersblad, hvilket man vet i de flesta fall endast kommer att uppvisas för och hanna hos tjenstehjonets nästa husbonde eller hos hjonet sjelft, måste införas i en sammanhängande följd med alla de orlofssedelsintyg, hjonets föregående husbönder meddelat och blifvande husbönder komme att meddela, hvarje särskild husbonde skulle bättre betänka vigten af det vitsord han lemnade. Tydligt är ock, att en dylik sammanhängande följd af betyg äfven af andra skäl måste, till obetingad fördel så för dugliga och pålitliga tjenare som för husbönder, ingifva vida större tillit än de nu brukliga lösa orlofssedlarna. Uppläggandet efter föreskrifvet formulär af en betygsbok för enhvar person, som första gången antager plats som tjenstehjon, och införandet deri uti sammanhängande följd af nu föreskrifna orlofssedels- och afskedsbetygsuppgifter skulle för öfrigt medföra flera andra afsevärda fördelar. Det skulle exempelvis i många fall underlätta fastställandet af understöd tarfvande fattiges rätta försörjningsort och dymedelst förebygga många tvister olika fattigvårds-samhällen emellan, samt i allmänhet blifva till stort gagn vid de talrika fall, då utrönandet af en persons af tjenareklassen föregående lefnadsförhållanden är af nöden eller åtminstone önskligt. Att här närmare inlåta sig på sjelfva formen för och detaljbestämmelserna i eller rörande de af mig afsedda betygsböckerna, af hvilken myndighet de böra utställas, huru ofta och för hvem de böra uppvisas, af hvem de böra vid olika tillfällen

förvaras, eller på uppräknandet af de i hvarje händelse få och föga betydande ändringar i gällande föreskrifter om afskedsbetygs uppvisande vid flyttning från en socken eller rote till en annan och dylikt, synes mig vara dess mindre nödigt eller ens lämpligt, som frågans afgörande ju ej beror på Riksdagen, utan ensamt af Kongl. Maj:t, som ej lärer underlåta att, om förslaget anses böra till någon åtgärd föranleda, meddela de närmare bestämmelser, hvilka kunna vara af nöden. I det jag till ledning vid uppfattningen af huru jag tänkt mig saken bifogar öfersättning af de i Danmark gällande viktigaste föreskrifter angående »Skudsmaalsbog», inkränker jag mig därför till att härmed värdsammast föreslå,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, med ändring af vissa punkter i gällande legostadga och med meddelande af nödiga föreskrifter i öfrigt, påbjuda, att för enhvar, man eller qvinna, som första gången antager plats såsom tjenstehjon, skall uppläggas en betygsbok, uti hvilken, förutom måhända vissa föreskrifna tjenstemannaintyg, de husbönder, hos hvilka personen i fråga kommer att tjena, skola i förtlöpande följd införa de vitsord och uppgifter, hvilka motsvara eller anses böra träda i stället för uppgifterna i nu föreskrifna orlofsedlar och afskedsbetyg.

Stockholm den 26 januari 1887.

Nils Persson.

Öfersättning.

Utdrag af lagstiftningens viktigaste föreskrifter angående tjenstehjons betyg och hvad dermed står i förbindelse till efterrättelse för husbönder och tjenare.

§ 1.

Hvarje husbonde eller matmoder, af hvilken tjenstehjon begär intyg om sitt förhållande i tjensten, är skyldig att lemna dylikt i öfverensstämmelse med sanningen och sådant, som tjenstehjon har gjort sig förtjent af. Den, som lemnar tjenstehjon betyg, hvaraf tredje man kan blifva bedragen, straffas med lämpliga böter, hvarförutom han eller hon enligt lagstiftningens allmänna grundsatser skall hålla den genom betyget lidande skadeslös.

§ 2.

I Köpenhamn åligger det hvarje individ, som första gången ämnar taga tjänst, att anmäla sig hos vederbörande polistjensteman och för honom uppvisa sitt skolbetyg, konfirmationsbetyg eller andra intyg om sin föregående ställning, samt om uppvisandet taga bemälda tjenstemans påteckning; liksom hvarje tjenstehjon skall, när det lemnar sin tjänst, anmäla sig hos bemälda polistjensteman och för honom uppvisa intyg från den husbonde, han eller hon sist lemnat, samt om förevisandet taga intyg.

Utom Köpenhamn åligger det enhvar, som lemnar den stad eller socken på landet, hvarest han eller hon uppehållit sig, att af sockenpresten taga afskedsbetyg. Detta betyg skall innehafvaren inom fyra dagar uppvisa för presten i den socken, hvartill han flyttar, och skall denne påteckna bevis om tiden för uppvisandet, hvarefter liknande intyg och påteckningar skola anskaffas vid innehafvarens senare flyttning från en till annan socken. Den, som vid nämnda tillfälle försummar att skaffa sig och förevisa betyg, straffas med böter från 1 till 10 riksbanksdaler.

§ 3.

Såframt icke tjenstehjon redan före den 1 januari 1833 varit försedt med de i stadgandena om folkskoleväsendet utom Köpenhamn föreskrifna utskrifningsattester från skolan eller med annat lagligt betyg — hvarå i sådan händelse äfven framtida intyg om tjenstehjonets uppförande m. m. kunna tecknas, tills de blifvit fullskrifna — skola framdeles alla intyg, som lemnas tjenstehjon, införas i sådana lagenligt upprättade betygsböcker (Skudsmaalsboeger), som nu äro påbudna, och som i alla afseenden träda i stället för de förra lösa betygen. Sådana böcker skola, utom Köpenhamn, i allmänhet öfverlemuas åt vederbörande vid afgang från skolan, så att utskrifningsattest af det i stadgarne föreskrifna innehåll deri införas. När betygsbok eljest skall lemnas någon, böra de nödiga intygen om hans personliga omständigheter förevisas den tjensteman, som eger förse boken med nödig påteckning innan den användes, nemligen i Köpenhamn och öfriga städer polismyndigheten samt i landsorten sockenpresten. Den, som erhåller betygsbok, sedan hans eller hennes förut innehafda lösa betyg eller betygsbok blifvit fullskrifna, skall omsorgsfullt förvara dessa äldre handlingar.

§ 4.

Enhvar, som är i den ställning, att han behöfver legitimera sig medelst betygsbok, bör omsorgsfullt förvara denna, och om en betygsbok förkommer, bör anmälan derom oförtöfvadt ske hos polisen, som derefter

eger undersöka, huruvida skulden dertill ligger hos bokens egare eller icke. Befinnes denne hafva uppsåtligen förstört boken, dömes han eller hon af polisdomstolen antingen till böter från 5 till 10 riksbanksdaler, som tillfalla poliskassan, eller till några dagars fängelse vid vatten och bröd. Likaledes skall en plikt till samma kassa af högst 5 riksbanksdaler erläggas af den, som befinnes hafva genom uppenbar vårdslöshet förorsakat eller också dolt betygsboks förlust. Dessutom skall vederbörande skaffa sig ny betygsbok, som i förstnämnda fall såväl i landsorten som städerna utlemnas af polismyndigheten, hvilken, efter anställd undersökning, förser boken med upplysningar angående vederbörandes ålder, konfirmation, föregående vistelseort och lefverne, för så vidt sådant kan tjena till vägledning antingen för den, som vill taga honom eller henne i sin tjänst, eller för det allmänna såväl vid fråga om personens försörjningsort som andra tillfällen, då hans föregående lefnad och förhållanden tagas i betraktande; och skall dessutom boken förseas med anteckning, utvisande att den äldre betygsboken förkommit. Den nya betygsboken skall i landsorten, oaktadt innehafvaren stannar qvar i socknen, inom fyra dagar uppvisas för sockenpresten, vid vite af 1 till 10 riksbanksdaler.

Allt det härförut anförda gäller äfven, när det lösa betyg, hvarmed någon hittills varit försedd, förkommit.

§ 5.

När en betygsbok befinnes makulerad, eller på annat sätt någon del deraf gjorts oläslig, eller blad utrifvits, förfares på samma sätt, som förut stadgats för den händelse en betygsbok förkommit; likväl så att ingen ny betygsbok lemnas, utan endast anmärkning af polismyndigheten införes i betygsboken angående den anställda undersökningens resultat. Har deremot ett löst betyg genom makulering eller på annat sätt blifvit otillförlitligt, skall en betygsbok af vederbörande anskaffas och för öfrigt förfaras på samma sätt, som när sådant inträffat med en betygsbok.

Förfalskning af betyg eller betygsbok straffas med fängelse vid vatten och bröd under minst 2 gånger 5 dagar, eller efter omständigheterna med intill 2 års arbete å korrektionsinrättning.

Rätt öfversatt från Caroline Jensdotters i Ryde af Holsteinborgs socken och Sorö amt betygsbok, utfärdad af pastorsembetet i Hyllested den 5 Maj 1851, intyga

Joh. Fr. Hollenius,
v. Häradshöfding.

G. Hollenius,
v. Häradshöfding.